

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/197316,82-rocznica-przemianowania-Zwiazku-Walki-Zbrojnej-w-Armie-Krajowa-Rzeszow-14-lut.html>
21.05.2024, 23:49

82. rocznica przemianowania Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową - Rzeszów, 14 lutego 2024

14 lutego 2024 r. w Rzeszowie uczczono 82. rocznicę przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową.

Wydarzenie z udziałem kombatantów i ich rodzin, wojska, przedstawicieli władz parlamentarnych, wojewódzkich i samorządowych rozpoczęły się Mszą św. w intencji poległych i pomordowanych żołnierzy Armii Krajowej pod przewodnictwem ks. bp. Jana Wątroby, ordynariusza diecezji rzeszowskiej, która została odprawiona w kościele pw. Świętego Krzyża. Po mszy nastąpiło przejście przed Pomnik Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej Podokręgu „Rzeszów”, gdzie były przemówienia zaproszonych gości, Apel Pamięci i salwa honorowa oraz składanie wieńców i wiązanek kwiatów.

W uroczystościach wziął udział dr hab. Dariusz Iwaneczko, dyrektor rzeszowskiego oddziału IPN wraz z pracownikami. W swoim wystąpieniu powiedział:

Armia Krajowa to dziedzictwo, które zostało nam przekazane przez żołnierzy Armii Krajowej, ale także przez ich rodziny i przez wszystkich, dla których umiłowanie ojczyzny jest rzeczą nadrzędną. Ten pomnik został dedykowany żołnierzom Armii Krajowej, podobnie jak drugi pomnik dedykowany Żołnierzom Wyklętym, niejednokrotnie dedykowany tym samym osobom. Te dwa pomniki obrazują drogę jaką wielu żołnierzy Armii Krajowej musiało przejść przez lata wojny i okupacji, ale także pierwsze lata po zakończeniu II wojny światowej. Znienawidzeni byli zarówno przez okupanta niemieckiego jak i okupanta sowieckiego.

Nieżyjący już prezesi Okręgu Podkarpackiego SZŻAK Aleksander Szymański i Julian Pawełek, ze względu na to, że żołnierze powoli odchodzą, podkreślali, że dziedzictwo Armii Krajowej trzeba komuś przekazać. Mieli pełną świadomość i

wagę, że są w Polsce instytucje, które to dziedzictwo mogą nieść dalej. Tutaj na Podkarpaciu jest to 3 Brygada Obrony Terytorialnej im. płk. Łukasza Cieplińskiego i Instytut Pamięci Narodowej stali się powiernikami pamięci dziedzictwa Armii Krajowej.

Dzisiaj z niepokojem czytam próbę zmian podstawy programowej nauczania historii, z której próbuje się wykreślić, jako postać do analizy historycznej płk. Łukasza Cieplińskiego. Pytam czy po raz wtóry chcemy takie postacie zakopać w dołach zapomnienia?

Mam nadzieję, że nigdy nie dojdzie do takiej sytuacji, kiedy w ten dzień nie będziemy się spotykać pod tym pomnikiem, a 1 marca pod innym pomnikiem, które dedykowane są tym samym osobom -polskim bohaterom narodowym.

Na obchodach była obecna także młodzież szkół, którym patronuje Armia Krajowa wraz z pocztami sztandarowymi.

14 lutego 1942 r. Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski powołał Armię Krajową. Była ona kontynuatką Służby Zwycięstwu Polski i Związku Walki Zbrojnej, formowanych do walki z okupantem niemieckim i sowieckim już od 1939 r. Pierwszym dowódcą AK został komendant główny ZWZ, gen. Stefan Rowecki „Grot”. Przemianowanie ZWZ na AK w lutym 1942 r. znacząco podniosło rangę sił zbrojnych w Kraju: ze Związku stawały się one podziemnym Wojskiem Polskim, którego dowódcy powinny zostać podporządkowane wszystkie inne niepodległościowe organizacje wojskowe.

W czasie II wojny światowej Armia Krajowa była największym w Europie podziemnym wojskiem zorganizowanym do walki z okupantem niemieckim (i sowieckim). W 1944 r. jej liczebność sięgała ponad 350 tys. zaprzysiężonych żołnierzy, w tym ok. 10 tys. oficerów i ok. 35-40 tys. ochotników walczących w oddziałach leśnych. Walka prowadzona przez AK była rozwijana na skalę niespotykaną w żadnym innym kraju okupowanej Europy. Wyróżniała ją ogromna różnorodność działań: wywiad, kontrwywiad, dywersja, niepodległościowa propaganda, łączność kurierska i radiowa, szkolenie kadr, legalizacja, pozyskiwanie broni, produkcja środków walki, a także obecność konspiracyjna w obozach jenieckich i obozach zagłady.

Budowa struktur postępowała razem z prowadzeniem akcji scaleniowej, w wyniku której w szeregach AK zjednoczonych zostało większość rozproszonych wcześniej sił wojskowych podziemnych partii politycznych: ludowców (Bataliony Chłopskie), socjalistów: Gwardia Ludowa Wolność, Równość, Niepodległość; narodowców: Narodowa Organizacja Wojskowa). W nurcie niepodległościowym poza strukturami akowskimi pozostawały

Narodowe Siły Zbrojne. Natomiast elitarnym kadrowym wsparciem dla AK było kilkuset specjalnie przeszkolonych w Wielkiej Brytanii żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, zrzuconych na spadochronach na teren okupowanego kraju (cichociemni). Armia Krajowa była ochotniczym wojskiem Polskiego Państwa Podziemnego. Wchodziła w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej. Jej strategicznym celem było przygotowanie i wywołanie ogólnopolskiego powstania.

AK została rozwiązana 19 stycznia 1945 r. przez gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka”. W sytuacji zajmowania Polski przez okupanta sowieckiego, byłym żołnierzom Armii Krajowej polecono wówczas prowadzenie dalszej działalności „w duchu odzyskania pełnej niepodległości państwa i ochrony ludności polskiej przed zagładą”.

Organizatorami obchodów byli: Światowy Związek Żołnierzy AK Okręg Podkarpacki, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie, Prezydent Miasta Rzeszowa, 21. Brygada Strzelców Podhalańskich oraz 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej.

PLIKI DO POBRANIA

[Zaproszenie na obchody 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową \(pdf, 184.39 KB\) 07.02.2024 11:02](#)